

S'ha produït un important repunt en el tràfic de la família dels fringil·lids. Verderol, Marek Szczepanek, Passerell, Mindaugas Urbanas, Cadenera, JJ Harrison. Gafarró, Luis García.

El mercat de l'extinció (II)

Per **Maite Serra-Franco**

El comerç legal d'espècies és una activitat creixent a tot el món: només al 2016 va suposar el moviment de més de 3 milions d'exemplars de fauna i 91 milions de plantes. Està regulat pel CITES (Convenció sobre el Comerç Internacional d'Espècies Amenaçades de Fauna i Flora Silvestres), però en contraposició a aquesta activitat legal existeix un tràfic il·legal i furtivisme que opera sobre espècies amenaçades i protegides.

Aquest tràfic, impulsat per xarxes mafioses internacionals, és el quart més lucratiu després del d'armes, drogues i de persones, i s'estima que genera uns 20.000 milions d'euros anuals i està posant en risc el futur de moltes espècies ¹.

Els mercats receptors més importants es situen als països rics, que són els que poden pagar les importants quantitats de diners que normalment es

demanen pels productes procedents d'aquest tràfic. Els EUA, Tailàndia, Japó, Xina, i la CE són els compradors més importants d'aquest tipus de productes salvatges de tota mena, sigui la seva procedència legal o il·legal. El tràfic il·legal de vida salvatge no reporta beneficis als països exportadors, perquè no paguen taxes, ni drets de duana, ni impostos, com si fa el comerç legal. Tampoc beneficia els caçadors furtius locals perquè la quantitat que reben per

Batuda del SEPRONA contra la venda il·legal de bolets i cargols. Unidad Móvil Aragón TV. <https://youtu.be/ZxzNZ4zFjr8>

capturar i recollir il·legalment espècies és miserable. Tot el contrari, té efectes devastadors en les economies regionals en perjudicar el futur dels ecosistemes on viuen els mateixos furtius, ja que molts d'aquests països depenen directament de la fauna i flora salvatges per a la subsistència diària ².

Espanya juga un paper important en el comerç d'espècies. Entre els anys 2006 i 2016 es van importar a Espanya uns 4,5 milions d'exemplars emparats pel Conveni internacional CITES ¹. Entre les espècies amb les quals més s'ha traficant, entre el 2005 i el 2016, hi ha 13.000 rèptils, 3.000 ocells, a prop de 600

primats, 70 ullals d'elefants o més de 7.000 kg d'angules pescades a Espanya i destinades al mercat asiàtic ¹.

Encara que no és possible determinar la xifra exacta del comerç il·legal que transita per Europa a través d'Espanya, pels investigadors i autoritats policials el país és un punt d'entrada pel comerç d'il·lícits a causa de la seva proximitat cultural i física amb Llatinoamèrica i Àfrica. És el principal país de destinació de pells de rèptils del món i un dels principals canals de distribució cap a la Unió Europea d'exemplars vius i ous de rèptils i ocells. Dins dels ocells, els rapinyaires i lloros són els més traficats, encara que s'ha produït un important repunt en el tràfic de fringil·lids, com la cadenera *Carduelis carduelis*, el passerell *Linaria cannabina*, el gafarró *Serinus serinus* i el verderol *Chloris chloris*. A més, el nostre país també és un gran exportador d'aus per a falconeria, la destinació principal dels quals són els països d'Orient Mitjà. Els "punts calents" estan en les zones portuàries properes a Àfrica, especialment Algesires, València i les illes Canàries. La majoria de la fauna que arriba de manera il·legal ve oculta entre altra mercaderia que ingresa pels ports. A més, el Sepro-na posa atenció en el creixent negoci il·legal a través d'Internet, i ha detectat diversos casos en els quals el trànsit es materialitza a través d'enviaments postals amb compres fetes per Internet. Les empreses de paqueteria fan un escàner als enviaments sospitosos, però el nivell de mercaderia és tan gran que és impossible analitzar el 100%. A més d'aquests continua el trànsit més tradicional, encara que el fenomen és cada vegada menor: es tracta de les 'mules', persones que decideixen dur ous o animals petits mitjançant cinturons o faixes adherides al cos. També ho fan

Les Angules són el més important cas de tràfic il·legal de peixos autòctons a Espanya. Basotxerri

Tràfic d'animals: Guàrdia Civil rescata a Barajas a 7 pollets nounats de lloro. <https://youtu.be/wPz-Dq7L8VA>

en maletes de doble fons i fins i tot en vehicles en els quals amaguen l'animal mentre creuen les fronteres. Per a detectar aquesta mercaderia, Duanes organitza com a mínim una vegada cada dos anys juntament amb l'Organització Mundial de Duanes, la Unió Europea o CITES, operacions específiques per a

confiscar determinats il·licits. El control del comerç il·legal dins del territori nacional el fa el Seprona, amb inspeccions constants a granges, botigues de mascotes i nuclis zoològics, igual que atén denúncies de veïns o ciutadans que veuen irregularitats en els seus barris ^{1,3,4}.

'Mules', persones que decideixen cenyir-se ous o animals petits al cos a través de faix. By Servicios de Southern California News Group

Tigre dins una maleta, a l'aeroport. TopMax.19 sept. 2015 <https://youtu.be/tO-Bo7Wm27bl>

Un dels grans problemes que tenen les autoritats quan confisquen animals exòtics il·legals és què fer amb ells. La policia o les administracions públiques no disposen d'instal·lacions que puguin acollir fauna, ni personal capacitada per a cuidar els exemplars de forma adequada. Segons reconeixen les pròpies autoritats de Cites-Espanya, a vegades, després de passar pels jutjats, els animals són retornats als seus amos tot i haver comès un delictes, simplement perquè no hi ha cap lloc que pugui acollir-los. Per aquest motiu, és important disposar de centres que puguin atendre les necessitats de les autoritats quan intervenen animals víctimes de tràfic il·legal ⁵.

A Espanya hi ha molts centres d'acollida d'animals o zoològics que poden acollir espècimens procedents de les operacions contra la delinqüència, però no en grans quantitats.

Hi ha molts pocs casos en què es torna un animal al seu medi natural, ja que els exemplars han passat per experiències traumàtiques o ja estan troquelats -en l'argot dels etòlegs són animals habituats a l'ésser humà o que són incapaces de desenvolupar la seva vida de nou en un entorn salvatge-, per la qual cosa es fa impensable una devolució a la natura; en tot cas és una decisió de l'autoritat CITES. Depenent de l'espècie i del seu estat, l'animal pot incorporar-se a un projecte de cria en captivitat o d'educació ambiental, a un zoològic, etc. ^{3,4}.

En els últims anys, arran de l'aprovació del Pla Europeu (2016) i del recent Pla Espanyol (2018) de Lluita contra el Tràfic d'Espècies (pla TIFIES), s'han intensificat les accions contra aquest problema. No obstant això, perviuen diferents problemes al nostre país. El principal és la manca de voluntat política i baixa prioritat del CITES en els ministeris afectats, el que implica una greu manca de mitjans i recursos. Un dels exemples més evidents és la precària situació dels centres de rescat. Tan sols 5 dels 35 centres existents té un conveni de col·laboració amb l'administració, que a més aporta menys del 10% de les despeses reals de manteniment dels centres. Altres problemes detectats són el blanqueig d'animals i materials, l'existència de màfies que operen al nostre territori o la manca de coordinació ¹.

Augmentar el perfil polític de la lluita contra el tràfic d'espècies, inver-

Espanya també és un gran exportador d'aus per a falconeria. Carlos Delgado

tir més recursos, desenvolupar plans específics per a certes espècies, crear un centre de rescat de referència, augmentar la dotació econòmica per als centres associats, crear normativa específica o desenvolupar campanyes de sensibilització són algunes de les propostes per millorar l'eficàcia en la lluita contra aquest delictes ¹.

Al febrer del 2018 el Govern va aprovar el Pla de Lluita contra el tràfic il·legal d'espècies i el furtivisme. El text aborda 26 mesures específiques organitzades en tres línies d'actuació dirigides a prevenir, aplicar i fer complir les normes i reforçar l'associació mundial de països d'origen, consum i tràfic d'espècies. No obstant això es troba a

Mussol en el centre de rescat Cites de Toledo. FIEBAragón TV. <https://youtu.be/ZxzNZ4zFjr8>

faltar un major pressupost aparellat al pla i un major esforç en la sensibilització de la societat, perquè els sectors que compren i venen aquests productes han de conscienciar-se. I tot i que s'inclouen accions adequades, es troba a faltar una major perspectiva cap a les aus i una aposta per la participació de les ONG en el seguiment del pla. Concretament, tot i que el pla cita de forma genèrica les aus, no aporta "dades suficients" sobre l'impacte del tràfic il·legal d'aquestes, i precisament, llores i altres aus exòtiques són algunes de les espècies més traficades i desitjades al món per part del comerç il·legal. •

Referències citades:

1. Carlos Ibero Solana. Informe: El negocio de la extinción en España. WWF/Aдена , Madrid (2018). Recuperado de https://d80g3k8vowjyp.cloudfront.net/downloads/negocioextincionespana_ok.pdf
2. A Caballero Gómez-Casero. Tráfico ilegal de aves exóticas Alumno - DDD - UAB (1999). Recuperado de https://ddd.uab.cat/pub/trerecpro/1999/80180/trafico_ilegal_aves_exoticas.pdf
3. María Isabel Magaña y Montse Hidalgo. España no tiene medios para controlar el tráfico ilegal de vida salvaje. Diario el Mundo. Recuperado de http://www.elmundo.es/elmundo/2015/graficos/datos/nov/s1/mercado_negro/panoramica.html
4. P.S.A. Crece en Melilla el tráfico ilegal de aves en peligro de extinción. El Faro de Melilla (02/01/2014). Recuperado de <https://elfarodemelilla.es/crece-en-melilla-el-trafico-ilegal-de-aves-en-peligro-de-extincion/>
5. MIGUEL G. CORRAL .Un santuario para el rescate de animales 'refugiados'. El Mundo. Biodiversidad (01/06/2015). Recuperado de <http://www.elmundo.es/ciencia/2015/06/01/556b467fca4741943e8b4587.html>